

Opdracht 5 – Tweede Wereldoorlog Het Duitse kerkhof in Goes

Nadat de Duitse troepen in mei 1940 hun verovering van Nederland hebben voltooid, moeten er veel dode soldaten worden begraven. De Duitsers nemen een plek aan de haven van Goes in gebruik, waar de gesneuvelde Duitse soldaten ter aarde worden besteld. Van deze begraafplaats is de complete administratie bewaard gebleven. In dit thema verdiep je jezelf in de gegevens van deze begraafplaats. Waar was deze plek, hoeveel soldaten werden er uiteindelijk begraven, waar sneuvelden de Duitsers, en wanneer. Toen de oorlog ten einde was, moest deze begraafplaats worden opgeruimd. Hoe ging dit in zijn werk, waar gingen de stoffelijke resten naar toe? Met de administratie van de begraafplaats en met de site van de Duitse begraafplaats in Ysselstein (Limburg) verdiep je in deze vragen.

Vorbereiding

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn soldaten uit allerlei landen op Nederlands grondgebied gesneuveld. Zoek de verschillende websites op van:

- De Nederlandse Oorlogsgravenstichting
- De instantie die voor graven van gesneuvelde Engelse soldaten zorgt
- De instantie die voor graven van gesneuvelde Amerikaanse soldaten zorgt
- De instantie die voor graven van gesneuvelde Canadese soldaten zorgt
- De instantie die voor graven van gesneuvelde Duitse soldaten zorgt
- Le Souvenir francais, die voor de graven van Franse gesneuvelden zorgt

Maak een overzicht van de doelstellingen van deze organisaties.

Zowel het Nederlandse als het internationale Rode Kruis hebben een belangrijke rol gespeeld in het opzoeken van gesneuvelde soldaten. Kijk op hun websites of je iets over deze taak kunt vinden.

Het landelijk comité 4 en 5 mei is ook betrokken bij de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog. Welke slachtoffers herdenkt dit comité? Alleen uit de Tweede Wereldoorlog?

Kijk voor achtergrondinformatie over de enige centrale Duitse militaire begraafplaats op deze websites:

- <https://www.tracesofwar.nl/sights/37/Duitse-Oorlogsbegraafplaats-Ysselsteyn.htm>
- http://nl.wikipedia.org/wiki/Duitse_militaire_begraafplaats_in_Ysselsteyn (let op: Wikipedia is prima als beginpunt van een onderzoek, maar niet als bron)
- <http://www.zuidfront-holland1940.nl>
- <https://liberationroute.nl/the-netherlands/spots/m/militaire-begraafplaats-ysselsteyn>

Of het boek:

Sakkers, H. (2018). *Duitse militaire begraafplaats Ysselsteyn. Duits beheer over Nederlands erfgoed*. Hans Sakkers, Koudekerke.

Literatuur

Dr. L. de Jong, Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog. 14 delen (29 banden), verschenen tussen ca. 1964-1985.

Dit enorme standaardwerk is tegenwoordig in gedeelten als PDF te downloaden. Zie de site: <http://www.niod.knaw.nl/koninkrijk/>

Je kunt dan kiezen voor downloaden in kleur of zwart/wit. Foto's zijn in de digitale versie overigens niet opgenomen wegens copyright-restricties. Deze zijn wel op te zoeken via <http://www.beeldbankwo2.nl/index.jsp>

Kijk in de delen die over de Duitse inval in 1940 gaan. Een bijzonder boek is de fotodocumentatie met toelichtingen, beschreven in:

ZB 11-B-108

Houterman, J.N. **Deutschland veroverd Zeeland : de Duitse inval in Zeeland, mei 1940**

Middelburg : Woude, A.M.van de, 1991.

ZB 8-D-24.1 (ZB 197.1)

Bree, L.W. **Zeeland, 1940-1945**

Middelburg : Den Boer, 1979. Dl. 1.

ISBN/ISSN: 90-70027-658

ZB 8-D-24.2 (ZB 197.2)

Ham, G. van der. **Zeeland, 1940-1945**

Zwolle : Waanders, 1990. Dl. 2.

ISBN/ISSN: 90-6630-216-X geb.

Archiefonderzoek

In het archief van de gemeente Goes over de periode 1930-1969 is onder nummer 2492 de administratie van de Duitse begraafplaats bewaard gebleven. Dit is een belangrijk tijdsdocument.

Verwerking

Oorlogsbegraafplaatsen zijn anders dan andere begraafplaatsen. Mensen komen van heinde en verre om deze plekken te bezoeken. Waarom? Wat is er zo bijzonder aan deze plekken? Wie liggen er op zulke begraafplaatsen? Wat is er gebeurd met de begraafplaats in Goes? En waarom? Zijn er nog bijzonderheden te melden over de soldaten die in Goes werden begraven? Hoe kwamen zij om het leven? Waarom werden sommige soldaten op de Algemene Begraafplaats begraven? Hoe kan het dat er soldaten werden begraven ná de bevrijding? Wat zijn de ethische vraagstukken rond het begraven van (vijandige) militairen? Hoe gaat het nu in zijn werk? Hoe zit het met repatriatie? Hoe gaat het eraan toe in andere landen? Kijk bijvoorbeeld naar Ieper. Waar moet een soldaat aan voldoen om op zo'n nationale begraafplaats op vreemd grondgebied begraven te worden? Wie heeft zeggenschap over zo'n begraafplaats? Het land waarin het ligt, of het land waar de soldaten vandaan komen? Hoe wordt omgegaan met onbekende soldaten? Hoe zit het met verzetsstrijders? Met verraders? Waarom werden ze niet gewoon in hun eigen land begraven? Genoeg vragen die je in je werkstuk zou kunnen beantwoorden!

Begeleider Gemeentearchief: F.H. de Klerk, f.de.klerk@goes.nl